

Werkblad PBC Biologische agentia (2 dagdelen)

Titel

Risicobeoordeling en gezondheidsbewaking bij beroepsmatige blootstelling aan biologische agentia.

Beschrijving

Biologische agentia op de werkplek betreft potentiële blootstelling aan bacteriën, schimmels en virussen. Gezondheidsrisico's kunnen zeer divers zijn. Een deel van de micro-organismen kan een beroepsinfectieziekte veroorzaken. Voor een beperkt aantal van deze infectieuze agentia is vaccinatie mogelijk. De Gezondheidsraad geeft adviezen over vaccinatie op basis van afwegingskader en maakt daarbij onderscheid tussen een risico voor de werknemer (risicoloper) en een risico voor derden (waarbij een werknemer risicovormer is voor anderen). In veel gevallen is vaccinatie echter niet mogelijk en zullen infectierisico's op andere manieren moeten worden beperkt. Speciaal voor dat doel is de zogenaamde Biologisch Arbeidshygiënische Strategie ontwikkeld, waarin multidisciplinair aandacht is voor maatregelen om infectierisico's te reduceren. Blootstellingsreductie en actieve gezondheidsbewaking gaan daarbij hand in hand.

Naast infecties zijn er ook andere potentiële risico's van biologische agentia. Bacteriën en schimmels bevatten toxinen (bijvoorbeeld endotoxinen of glucanen) die ontstekingsreacties bij werknemers kunnen geven en zowel acute als chronische gezondheidseffecten kunnen hebben. Ook kunnen een aantal micro-organismen actief toxinen produceren en uitscheiden naar de omgeving (bijvoorbeeld mycotoxinen) met een breed scala aan mogelijke gezondheidseffecten. Verder is het mogelijk om een allergie te ontwikkelen tegen micro-organismen, meestal schimmels.

Gezien het spectrum en potentiële ernst van al deze gezondheidseffecten is het van belang dat elke organisatie een goede RI&E Biologische Agentia uitvoert en proportioneel maatregelen neemt. Bij elke RI&E is een goede risicobeoordeling essentieel. Instrumenten om een risicobeoordeling voor biologische agentia te doen zijn echter beperkt. Meetmethoden voor het meten van bacteriën, schimmels, virussen en/of toxinen hebben vaak duidelijke beperkingen en er zijn geen gezondheidkundige grenswaarden om aan te toetsen. Dat betekent dat meetgegevens gecombineerd moeten worden met expert judgement om een risicobeoordeling uit te voeren.

Cursus opzet

In deze multidisciplinaire praktijkgerichte cursus gaan we in op al deze aspecten en bieden we concrete handvaten voor de risicobeoordeling en -management biologische agentia. Aan de hand van concrete casuïstiek zal worden besproken hoe dat ingevuld kan worden.

Leerresultaten

Risico's van biologische agentia worden niet altijd herkend. Vaak is er onvoldoende kennis voor het uitvoeren van een goede risicobeoordeling. Meetmethoden om blootstelling te beoordelen zijn beperkt beschikbaar en er zijn meestal geen (gezondheidkundige) grenswaarden om aan te toetsen. Vaccinatie is mogelijk voor een beperkt aantal infectieuze

agentia en dus is naast een blootstellingsbeoordeling vaak een goede gezondheidskundige begeleiding nodig van werknemers, zoals vroegsignalering en post-expositie behandeling.

Deelnemers krijgen kaders en praktische handvaten voor risicobeoordeling en gezondheidskundige begeleiding van blootgestelde werknemers.

Presentaties komen beschikbaar voor deelnemers.

Lesmethode

Lezing, bespreken concrete praktijksituaties en discussie.

Cursusniveau

Intermediair: Specifieke onderwerpen binnen een deelgebied. De deelnemer heeft 2-10 jaar ervaring in de arbeidshygiëne, een goed begrip van het deelgebied maar niet van het specifieke gepresenteerde onderwerp. Vereiste voorkennis, andere cursus, vaardigheid of praktische kennis van het deelgebied.

Docenten

- 1. Dr. Jaap Maas, klinisch arbeidsgeneeskundige (Polikliek Mens en Arbeid, PreventPartner) Jaap is ruim vijftien jaar werkzaam als bedrijfsarts-klinisch arbeidsgeneeskundige. Zijn expertise richt zich op preventie en risicobeoordeling van biologische agentia en infectiepreventie. Hij is verbonden aan het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten, Polikliniek Mens en Arbeid (longziekten) en Amsterdam UMC arbodienst als stafarts infectiepreventie en keuringen. Daarnaast: lid Gezondheidsraad subcommissie beroepsgebonden vaccinaties, deelname verschillende SRI-richtlijnen, eindredacteur KIZA-infectiekaarten, voorzitter subcommissie gevaarlijke stoffen/biologische agentia. Meer info: LinkedIn-profiel (<https://www.linkedin.com/in/jaap-maas-6a155b10/>)*
- 2. Dr. Ir. Remko Houba, arbeidshygiënist (NKAL, PreventPartner). Remko is arbeidshygiënist sinds 1988. Het werkveld van de biologische agentia is altijd een rode draad geweest in zijn loopbaan. Eerst vanuit onderzoek bij de Wageningen Universiteit, daarna als adviseur bij een Arbodienst en vervolgens in de klinische setting van het NKAL waar individuele patiënten worden gezien. Op dit moment worden deze rollen gecombineerd (onderzoek versus praktijk en preventie versus kliniek) en helpt dat om vraagstukken van meerdere kanten te benaderen. Remko is ook mede-trekker van de NVvA contactgroep biologische factoren.*